

Stetinden

- et internasjonalt symbol på naturvennlig tenke- og levemåter

En utviklingsplan for Narvik kommune

August 2020

1 Innhold

1	Sammendrag.....	3
2	Bakgrunn	4
	Planverk, bærekraft og innovasjon	4
	Identitet i den nye kommunen	4
	Mulighetsstudiet og tidligere utviklingsprosjekter i området	5
	Sterk historikk og symbolverdi.....	6
3	Prosjektbeskrivelse	6
	Delmål 1 - Grønn forretningsmodell og merkevarebygging.....	7
	Delmål 2: UNESCOs biosfæreområde.....	7
	Delmål 3: Forprosjekt Natursted og nasjonal natursti.....	8
	Delmål 4: Forstudie/forprosjektering Stetindsenteret.....	9
	Delmål 5: Stetindkonferansen	10
4	Prosjekt mål, aktiviteter og måleindikatorer	11
	Hovedaktiviteter i prosjektet.....	12
	Måleindikatorer.....	14
5	Effekter.....	14
6	Målgrupper	15
7	Forankring	15
8	Prosjektorganisering	16
	Samarbeidspartnere.....	16
	Tids- og milepælsplan.....	17

1 Sammen drag

Narvik kommune skal knytte seg til den nasjonale politikken for grønt skifte. Vi skal bidra til å oppfylle Norges internasjonale klimaavtaler, Paris-avtalen og klimaavtalen med EU. Kommunen skal samarbeide med andre kommuner, organisasjoner og næringsliv for å finne gode løsninger og sikre lokal grønn verdiskaping.

For å oppnå dette skal Stetinden utvikles til å bli en sterk merkevare og fyrtårn for grønn næringsutvikling og innenfor markedsføringen av Narvik som bærekraftig reisemål. Stetinden skal utvikles til et symbol for Narvik som en bærekraftig kommune, gjennom å realisere fem konsepter beskrevet som delmål i denne utviklingsplanen.

Delmål 1: Utvikle grønn forretningsmodell og merkevarestrategi. Det skal lages en forretningsmodell som skal forklare hvordan vi skal gjennomføre og realisere de ulike konseptene (delmålene), hvordan vi skal skape verdier både økonomisk, sosialt og miljømessig. Det skal også utvikles en merkevarestrategi for å styrke posisjonen i markedet.

Delmål 2: Et biosfæreområde – innovasjon og samhandling: Ved å bringe nye eller forbedrede produkter, tjenester, prosesser eller organisasjonsformer til markedet skal det skapes lokale økonomiske verdier. For å gi tyngde til arbeidet, skal vi gjennom prosjektet arbeide for å oppnå status som et UNESCO-biosfæreområde. Et biosfæreområde er et avgrenset geografisk modellområde der man legger til rette for bærekraftig utvikling.

Delmål 3: Forprosjekt Natursted og Nasjonal turiststi: I de tidligere planer skulle det legges til rette for en naturvennlig bruk av området ved Stetinden, der plan med bestemmelser skal ivareta naturområdet og det biologiske mangfoldet. Etablering av et offentlig bygg – Naturstedet Stetind – for refleksjon og ettertanke, skulle medvirke til naturvennlig bruk av området, gi grunnlag for refleksjon tilknyttet en naturvennlig levemåte med vekt på samspillet mellom bruk og bevaring av naturen. I prosjektet har vi til hensikt å revitalisere disse planene. I forbindelse med dette arbeidet skal det også iverksettes et arbeid for å søke om å få definert og autorisert området som nasjonal turiststi.

Delmål 4: Forstudie/forprosjektering Stetindsenteret: Narvik og omegn har naturgitte forutsetninger for å drive med aktiviteter som vandring, turer/ekspedisjoner, fjellsport, klatring og grotteturer. Alt ligger til rette for et Stetindsenter i midten. Senteret skal være en fysisk arena/bygg som ivaretar interessene for grotte- og fjellsportmiljøet. Forskning og forvaltning, grottemuseum, kompetansesenter, som tilknytter seg faglig ekspertise samt utstyrslager for forsvarlig og kvalitetsmessig redningsarbeid og opplæring er noen av de behov vi ser at Stetindsenteret vil kunne dekke.

Delmål 5: Stetindkonferanse: Narvik skal arrangere en grønn årlig konferanse med fokus på bærekraftig besøksforvaltning og naturvennlig tenke og levesett, med Stetinderklæringen som et bakteppe til konferansen. Målet med konferansen/seminaret er:

- Bygge kompetanse, økt forståelse og handlingskompetanse
- Kunnskapsdeling og formidling
- Samordne innsats
- Fokus på kommende utfordringer – og tiltak (planstrategi for besøksforvaltning)

2 Bakgrunn

Planverk, bærekraft og innovasjon

Masterplan for Narvik som reisemål har siden den ble framlagt i 2004 vært et svært viktig verktøy i arbeidet med å utvikle det potensialet Narvik har som reisemål, på en balansert og optimal måte. Masterplanen har gitt viktige føringer for utviklingen av Narvik som reisemål.

Narvik og regionen er i gang med å oppnå *merket for bærekraftig reisemål*. Innovasjon Norges merkeordning er et verktøy for å systematisere arbeidet med bærekraft på reisemålet.

Stetinden er selve arnestedet for den verdensomspennende øko-filosofiske refleksjonen om en naturvennlig levemåte. Økofilosofi er en type vitenskapsfilosofi, og økologiens filosofi. Erkjennelsen av at helheten er mer enn summen av de enkelte delene, er summen av økofilosofisk tekning. Tenkemåten så dagens lys under Stetinden i 1966 da blant andre Arne og Siri Næss, Nils Faarlund med flere var på stedet for å klatre.

Smarte byer og lokalsamfunn setter innbyggerne i sentrum, og tar i bruk ny teknologi, innovative metoder, samarbeid og samskaping for å bli mer bærekraftige, attraktive, produktive og tilpasningsdyktige. For *Smart Narvik* er det satt mål om konkrete forbedringer innen 2027, og områdene som er valgt ut er helse, bygg, energi, mobilitet, offentlig innovasjon og reiseliv.

Reiseliv er et av satsingsområdene til Narvik kommune, både i den overordnede planen Strategisk Næringsplan for Ofoten og Handlingsplan for Narvik kommune.

Den raske teknologiske utviklingen innenfor teknologi gjør at samfunnet og organisasjoner blir introdusert for smarte løsninger. Konseptet smarte turist-destinasjoner kommer fra utviklingen av smarte byer og samfunn og understøtter den strategiske satsingen med bærekraftig byutvikling og innovasjon i Narvik kommune. Smart teknologi skaper nye muligheter for å få bedre tjenester for innbyggere, mer effektiv og smartere drift av offentlig og privat sektor, og utgjør et betydelig marked for næringsutvikling.

Verdiskapingen i Narvik vil øke ved å tilrettelegge for grønn utvikling og innovasjon, gjennom blant annet tettere samarbeid i turistnæringen, digitalisering og gjennom økt kjennskap og kunnskap om turisten. Reiseliv er en viktig næring som skaper omsetning og arbeidsplasser.

Nordland fylkeskommunes pilotprosjekt på besøksforvaltning, samt metodikken som utvikles vil være et viktig verktøy for prosjektet fremover.

Identitet i den nye kommunen

I forbindelse med at Narvik, Ballangen og Tysfjord kommune ble slått sammen til Narvik kommune fra 1. januar 2020, er det viktig for den nye kommunen å fortsette arbeidet med bygge en felles identitet. Den nye kommunen signaliserer tilhørighet og samhørighet gjennom å ha valgt Stetinden som kommunevåpen. Innbyggernes identitet og tilhørighet er viktige faktorer for å lykkes i Narviks nye kommunestruktur. Det er viktig å fortsette arbeidet med å skape felles identitet og tilhørighet for distriktene i kommunen, samtidig som man synliggjør at man blir én geografisk enhet.

Et utviklingsprosjekt rundt Stetinden som involverer hele den nye kommunen vil bidra positivt i så måte, ved at Stetinden blir en mulighetsbærer for den nye kommunen. Stetinden står allerede fjellstøtt i distriktet i den nye kommunen. Det har vært et ønske i mange år, og gjennom flere studier og prosesser å utvikle Stetindens potensiale. Innbyggernes tilhørighetsfølelse til Stetinden i 2/3 av den nye kommunen er allerede til stede. Involvering i prosjektet og samarbeid på tvers av hele den nye kommunen vil bidra til å fremme tilhørighet og identitet for hele ny-kommunen. I tillegg synliggjøres det at Narvik kommune tar hele kommunen i bruk, og ikke bare fokuserer på sentrumsutvikling og tidligere kommunegrenser.

Narvik kommune ligger i skjæringspunktet mellom det lulesamiske, markesamiske og reindriftssamiske. Det er behov for å styrke kommunens satsing på samisk kultur, språk, næringsliv, samfunnsliv og identitet. I forbindelse med kommunesammenslåingen fikk NORCE (Norwegian Research Centre) i oppdrag å kartlegge samisk kultur, identitet og samfunnsliv i den nye sammenslåtte kommunen, som et kunnskapsgrunnlag for gode politiske beslutninger. Denne [delrapporten](#), vil benyttes som kunnskapsgrunnlag for eventuelle politiske beslutninger som skal tas i løpet av arbeidet med delmålene i denne planen. Den kan også brukes som generelt kunnskapsgrunnlag. I tillegg legges det opp til nært samarbeid med samisk næringsliv i kommunen, samt samiske institusjoner i nabokommunene Hamarøy og Evenes.

Mulighetsstudiet og tidligere utviklingsprosjekter i området

I forbindelse med kommunesammenslåingen har Futurum fått utført en mulighetsstudie for områdene Ballangen – Kjøpsvik innenfor reiselivsnæringen. Mulighetsstudiet skal bidra til å finne nye mulige fyrtårn som skal ivareta, forsterke og fremheve stedets lokale egenart innenfor miljø, kultur, estetikk, kulturarv og som kommer lokalsamfunnet til gode.

Endelig rapport fra Mulighetsstudiet vil foreligge i løpet av høsten 2020, men foreløpige funn viser at områdene har naturkvaliteter, kulturområder, menneskeskapte attraksjoner, visuelle kvaliteter og andre ressurser som gjør området attraktivt som reisemål.

Mulighetsstudiet peker på at grunnlaget og det største potensialet for en bærekraftig reisemålsutvikling og hvilke produktkonsepter det kan bygges en slik utvikling på, er å videreutvikle Stetinden som et «internasjonalt symbol på naturvennlig tenke- og levemåter», samt gjennom å utvikle reiselivet og lokalsamfunnet i tråd med det. Videre foreslås det å ta i bruk Stetinderklæringen som et bakteppe til destinasjonsutviklingen.

På slutten av 2000-tallet ønsket Tysfjord kommune å utvikle en masterplan for reiseliv for å øke turistvolumet og skape lokale arbeidsplasser. Ut ifra ønsket om å utnytte Stetinden som trekkplaster, satte kommunen i gang en studie for å kartlegge muligheter og tiltak for å dra veksler på det populære fjellet. Prosjektet *Gleden ved å leve naturvennlig/Stetindprosjektet* ble våren 2009 valgt ut av Direktoratet for Naturforvaltning som ett av 120 prosjekter i det nasjonale programmet *Naturarven som verdiskaper*. Hovedaktørene var Tysfjord kommune og Rådet for øko-filosofi. En konflikt mellom aktørene medførte imidlertid til at prosjektet ble avsluttet etter kort tid.

Likevel kom det noe ut av prosjektet den korte tiden det varte:

- [Stetinderklæringen](#)
- [Reguleringsplan Storelv – Stetind](#)
- Reguleringsplan Haukøya
- Tegninger av Natursted

- Inngravert stein på leirplassen
- Boka «Arven og gleden – et festskriv til naturen»
- Boka utgis på engelsk i 2020 – et eget kapittel som kalles «Stetind Perspective».

Vi mener at tiden nå er overmoden til å ta frem utviklingsplanene rundt Stetinden igjen, og bygge videre på prosjektet slik det forelå tilbake på 2000-tallet.

Sterk historikk og symbolverdi

Det finnes en sterk historie bak Stetinden. Stetinden ligger som en koloss av granitt innerst i Stefjorden i Narvik kommune, 1392 moh, og var tidligere et karakteristisk seilingsmerke for sjøfarende langs kysten. Det loddrette fjellet som stiger opp fra havet er også kjent som "ambolten».

Stetinden, som i 2002 ble fjellet kåret til Norges nasjonalfjell, er et yndet sted for tindebestigere. Fjellet ble første gang besteget i 1910. Den kjente professoren og filosofen Arne Næss etablerte seg som selve kongen av Stetinden da han på midten av 1930-tallet innførte bolteklating i Norge. En ny utvikling var i gang og Næss klatret flere imponerende tekniske ruter til toppen.

Det er også her at Arne Næss, sammen med vennene Nils Faarlund og Sigmund Kvaløy, utviklet den øko-filosofiske refleksjonen om en naturvennlig levemåte. I senere tid er Stetinden et av de norske fjellene som har brakt med seg størst interesse i det norske og internasjonale klatremiljøet.

Stetinden er også betegnet som samenes hellige fjell, og skal være en del av samisk mytologi. Selve utformingen har skapt grobunn for sagn og myter om fjellets hemmeligheter. Det mest kjente sagnet fra Stetinden er [Sagnet om Storfuglen](#), og fra gammelt av ble det sagt at på toppen av fjellet skulle finnes et lite tjern med gullfisk.

Stetinden er valgt som motiv for Narviks kommunevåpen fra 01.01.2020, et symbol som signaliserer tilhørighet, samhörighet og en felles identitet for kommunen.

3 Prosjektbeskrivelse

Stetinden skal utvikles til å bli en sterk merkevare og et fyrtårn innenfor markedsføringen av Narvik som et solid og holdbart reisemål. Stetinden skal bli et internasjonalt symbol på naturvennlige tenke- og levemåter.

Natur- og kulturarven utgjør en viktig ressurs for nærings- og samfunnsutvikling, og har betydning for folks identitet og trivsel. Bred verdiskaping er et viktig element i prosessen, samtidig som det er viktig for prosjektet å bidra til å skape en felles identitet for innbyggerne i den nye kommunen. Stetinden gir Narvik kommune særpreg og egenart, og vil være grunnlag for lokal samfunnsutvikling og andre former for verdiskaping.

Prosjektet har definert 5 delmål som skal fortsette å sikre, forplikte og ta en posisjon i forhold til bærekraftig utvikling.

Delmål 1 - Grønn forretningsmodell og merkevarebygging

Det skal lages en forretningsmodell som skal forklare hvordan vi skal gjennomføre og realisere de ulike konseptene (delmålene), hvordan vi skal skape verdier både økonomisk, sosialt og miljømessig. De ulike delmålenes eierskap skal vurderes og besluttes, og det skal beskrives hva som forventes av samarbeidspartnere, og hvilke krav de skal fylle for å bidra i Narvik kommunes satsing på grønn næringsutvikling og bærekraft. I tillegg skal det sees på muligheter for å få ett eller flere av delmålene inn i Statsbudsjettet.

Det skal også utvikles en merkevarestrategi for å styrke posisjonen i markedet. Alle aktivitetene skal knyttes til identiteten som utvikles, for å gi en synlig tilleggsverdi og som skal knytte sammen aktivitetene på en helhetlig måte. Strategien vil være retningsgivende for tiltakene som iverksettes eller for hvordan vi skal nå målene i utviklingsplanen.

Delmål 2: UNESCOs biosfæreområde

Reiselivet er inne i en bærekraftig omstilling. Verden er i stadig endring, noe som krever at arbeidet med bærekraft er en dynamisk og kontinuerlig innsats. Bærekraftig utvikling er solid forankret i reiselivsutviklingen i Narvik, som tidligere nevnt i planverk og prosesser. I tillegg har vi utviklingsprosjekter som Arctic Kids (konseptualisering av opplevelser for barnefamilien) og Mulighetsstudie Ballangen Tysfjord (utrede grunnlaget for opplevelsesbasert reiseliv i det nye området tilhørende Narvik kommune), og prosessen med å merke Narvikregionen som et bærekraftig reisemål. Og ikke minst skal Narvik og Norges Skiforbund levere den internasjonale søknaden om alpin-VM til FIS – det internasjonale Skiforbundet - innen mai 2021. Alpin-VM 2027 tar sikte på seg til å bli det mest bærekraftige idrettsarrangementet noensinne. Dette er viktige momenter i arbeidet innenfor bærekraftig reiselivsutvikling, som krever at Narvik kommune tar bærekraftarbeidet på alvor.

Ved å bringe nye eller forbedrede produkter, tjenester, prosesser eller organisasjonsformer til markedet skal det skapes lokale økonomiske verdier. Vi skal gjennom dette delmålet finne frem til måter som kan støtte opp om og utvikle Narvik for å fremme lønnsomhet og innovasjon. Derfor skal vi jobbe for en økt bærekraftig balanse mellom å ta vare på biologisk mangfold og naturressurser, fremme økonomisk utvikling og sikre en god samfunnsutvikling gjennom samarbeid mellom lokalbefolkningen, det offentlige, næringslivet og forskingsinstitusjoner. Blant annet ved å koble reiselivet opp mot aktører som tradisjonelt ikke er en del av reiselivsnæringen, ved å etablere nye arenaer og samarbeide på tvers av sektorer.

For å gi tyngde til arbeidet, skal vi gjennom prosjektet arbeide for å oppnå status som et UNESCO-biosfæreområde. De fleste kjenner til UNESCOs *verdensarvprogram*. Dette kan være unike byggverk, unik natur og lignende, som en ønsker å verne og ta vare på for framtiden. Norge har flere steder med verdensarvstatus, men begrepet biosfæreområde er ikke så kjent i Norge. Termen ble vedtatt under UNESCOs program «Menneske og Biosfære» (MAB) på 1990-tallet, og programmet er godt utviklet. Et biosfæreområde er et avgrenset geografisk modellområde der man legger til rette for bærekraftig utvikling.

I lys av de utfordringene verden står ovenfor i dag, er programmet mer aktuelt enn noen gang. Ved inngangen av 2019 finnes 686 biosfæreområde i verden, 245 områder i Europa, og i de nordiske landene er det 9. I Norge er det kun 1; i Nordhordland.

Narvik kommune ønsker i forbindelse med dette delmålet å utforme et strategidokument som peker på mål, fokusområder og strategier som biosfæreprogrammet skal arbeide etter. Strategien skal peke ut de geografiske stedene i kommunen som skal falle inn under biosfæreområdet, og gjennomføre en involveringsprosess hvor de viktigste prioriteringene for området skal settes. Formålet med et slikt strategidokument er å utvikle en god plan med et bredt engasjement for arbeidet med bærekraftig utvikling. Det vil være viktig å samle de ulike prosessene og prosjektene som allerede pågår inn under biosfæreprogrammet. Eksempelvis Geopark og Merket som bærekraftig reiseliv. Det satses på levende lokalsamfunn, bærekraftig reiselivsutvikling, grønn verdiskaping med mer. Ved å skape en felles møteplass for kommunikasjon, kunnskapsdeling og samarbeid i et program - vil synergier skapes - og gi oss bedre styrings- og måleverktøy.

Strategidokumentet i delmål 1 vil være en plan som skal rulleres eksempelvis hvert 4. år. Dokumentet skal være tuftet på FNs bærekraftsmål og UNESCOs plandokument for MAB-programmet. Strategien skal være til inspirasjon og bruk for kommunen, næringsliv, lag/organisasjoner og innbyggerne som ønsker å slutte opp om målsetningen. Målsettingen skal settes i prosessen og utgjøre strategien, men vi ser helt klart for oss at biosfæreprogrammet skal fungere som en samarbeidsarena for å bevare, fremme grønn vekst, innovasjon, lønnsomhet og verdiskaping.

ILO-konvensjon 169 om urfolks rettigheter, som inneholder en rekke bestemmelser som er viktige for samiske forhold, skal også hensyntas i arbeidet.

Delmål 3: Forprosjekt Natursted og nasjonal natursti

Et av delmålene i dette prosjektet vil være å ta frem [reguleringsplanen](#) fra tidligere Tysfjord kommune, som hadde som hensikt å utforme et verktøy som skal utelukke tiltak som kan ha vesentlig innvirkning på eller komme i konflikt med et viktig natur- og friluftsområde. I de tidligere planene skulle det legges til rette for en naturvennlig bruk av området ved Stetinden, der plan med bestemmelser skal ivareta naturområdet og det biologiske mangfoldet. Etablering av et offentlig bygg – Naturstedet Stetind – for refleksjon og ettertanke, skulle medvirke til naturvennlig bruk av området, gi grunnlag for refleksjon tilknyttet en naturvennlig levemåte med vekt på samspillet mellom bruk og bevaring av naturen. For å redusere slitasjen på området er det lagt opp til styrt ferdsel ved hjelp av enklere tilrettelegging av turstier samt benker. Sistnevnte vil også gjøre det mulig for at flere grupper kan få ta del i friluftslivet. Det legges også til rette for atkomst sjøveien med flytebryggeanlegg i sjø med atkomst til rasteplass under rv.827. Revidert plan: Flytebryggeanlegg og atkomst til rasteplass av tatt ut av planen på bakgrunn av merknad fra Statens vegvesen.

I forbindelse med dette arbeidet skal det også iverksettes et arbeid for å søke om å få definert og autorisert området som nasjonal turiststi. Nasjonale turiststier er definerte områder med svært stor attraksjonskraft og opplevelsesverdi. Det er et utvalg av stier og turmål som gjennom langsiktig og helhetlig planlegging tåler meget høyt besøk uten at naturkultur- og opplevelseskvalitetene forringes og hvor det store besøket også skal bidra til lokal verdiskaping.

Turiststiene skal være gode eksempler i et bærekraftig norsk reiseliv, og bidra til økt lokal verdiskaping. Autorisasjonsordningen skal også bidra til å forlenge sesongen for stiene. Dette skal ses på i sammenheng med UNESCO's biosfæreområde.

Arbeid med besøksforvaltning og tilrettelegging (for eksempel toalettfasiliteter, parkering og søppelhåndtering) for å sikre gode opplevelser samtidig som den lokale verdiskapingen blir størst mulig, vil være en sentral faktor for dette delmålet.

Delmål 4: Forstudie/forprosjektering Stetindsenteret

Narvik og omegn har naturgitte forutsetninger for å drive med aktiviteter som vandring, turer/ekspedisjoner, fjellsport, klatring og grotteturer. Området inneholder unike grottekomplekser, med den dypeste kalksteinsgrotta og den største canyonen i Nord-Europa, og Tysfjordgranittens friksjon og fasthet for klatring er verdenskjent. Topptur på Stetinden, Kuglhorn eller Eidetinden er populære mål, og med bruk av tinder og fjell i Narvikområdet generelt, ligger alt til rette for et Stetindsenter i midten.

Senteret skal være en fysisk arena, et innovativt bygg med grønt fokus både når det gjelder lav miljøpåvirkning under bygging, under drift og visuelt.

Innenfor grotte- og fjellsportmiljøene at det er et behov for *en arena* som ivaretar interessene til dette miljøet. Forskning og forvaltning innenfor det som har med fjell, grotter og kartforekomster, er ikke tilrettelagt eller samkjørt. Det eksisterer ikke pr i dag et nasjonalt *grottemuseum* etter vår erfaring.

Ved å etablere en fysisk arena, med tilhørende organisert opplevelsesturisme, har en også større mulighet til å håndheve lokale og nasjonale lover og generelle etiske normer for ferdsel i grotter og fjell.

I Salten-, Ofoten-, Sør-Troms-regionen finnes det ikke et eget *kompetansesenter* innenfor grotte- og fjellsport. Det er viktig å få et slikt kompetansesenter som tilknytter seg faglig ekspertise samt et utstyrlager, slik at disse er i stand til å utføre forsvarlig og kvalitetsmessig redningsarbeid og opplæring. (ref. Aak Fjellsportsenter). Stetindsenteret vil oppfylle dette behovet.

Stetindsenteret skal - gjennom både utforming av selve bygget, innhold og gjennom bruk av interaktive elementer i selve senteret - representere det **naturvennlige tenke og levesettet**.

Offentlig/privat samarbeid

Ved å samle alle disse elementene under et tak, oppnår vi et konstruktivt samarbeide mellom forskere, forvaltere, kommersielle interesser, redningstjeneste, opplæring og rekreasjon (også psykisk helsevern).

Stetindsenteret – forslag til innhold

- **Grotte- og Fjellsportsenter.** En møteplass der man kan få informasjon om gjeldende forhold og der besøkende kan dele informasjon og erfaringer.
- **Reiseliv.** En del som ivaretar salg av aktiviteter, guiding og transport. En del som ivaretar salg av billetter, suvenirer, kafedrift mm.
- **Museum.** Offentlig del som ivaretar museumsvirksomhet (Grotte- og fjellsportmuseum). Utstilling av funn, bilder, modeller, film/video, kart etc.
- **Kompetanse- og forskningscenter.** En del som fungerer som kompetansesenter med opplæringsdel og utstyrsbank. Forsknings og forvaltning av grotter i Norge. Nasjonal registrering og nasjonalt senter for oppbevaring av grottefunn.

- **Opplæringscenter** for alle skoletrinn (friluftundervisning, kroppsøving og naturglede (sistnevnte er en viktig del i læreplanen for norsk skole og er spesielt knyttet til friluftsliv).
- **Sikkerhet og beredskap.** Kompetansesenter for optimal sikkerhet under grotte og fjellsport-aktiviteter. Koble på akademia, f eks UiT Narvik, NTNU, Nordlandsforskning
- **Vær og meteorologi.** Kompetanse på forhold som er viktig ved fjell- og grotteaktiviteter og da særlig med tanke på arktiske områder.
- **Stetindkonferansen.** Stetindsenteret er eier for den årlige nasjonale konferansen (Se neste avsnitt).
- **Lag og foreninger.** Disse får fremmet sine aktiviteter til besøkende, for rekruttering og allsidighet.
- **Geoturisme.** Turisme som ivaretar, forsterker og fremhever stedets lokale egenart – miljø, kultur, estetikk, kulturarv – og som kommer lokalsamfunnet til gode
- **Stetindhallen** – vurdere tilknytning
- **Stetinderklæringen** skal utgjøre en sentral del av senteret og være en rød tråd i senterets innhold.

Delmål 5: Stetindkonferansen

Narvik skal arrangere en grønn årlig konferanse med fokus på bærekraftig besøksforvaltning og naturvennlig tenke og levesett, med Stetinderklæringen som et bakteppe til konferansen. Målet med konferansen/seminaret er:

- Bygge kompetanse, økt forståelse og handlingskompetanse
- Kunnskapsdeling og formidling
- Samordne innsats
- Fokus på kommende utfordringer – og tiltak (planstrategi for besøksforvaltning)

I forbindelse med prosjektet «*Gleden ved å leve naturvennlig*» ble det gjennomført to [Stetindseminar](#), det første i Kjøpsvik i 2009 og et på Árran i 2010. Det var Rådet for økofilosofi som arrangerte disse to seminarene med stor suksess. Ved å etablere en årlig internasjonal konferanse i Narvik by, vil Narvik utvikles til å bli et internasjonalt møtested for akademia, myndigheter, næringsaktører, organisasjoner og andre interesserte, både lokale og andre. Narvik kommune tar en aktiv rolle for å være dagsaktuell på bærekraftig samfunnsutvikling, ved å ha fokus på naturglede og naturvennlighet. Sette dagsorden, og bli et arnested for kunnskap og de gode ideene for hvordan skape de gode bærekraftige samfunn.

- Gi en utmerkelse til noen som har utmerket seg på en naturvennlig måte, norsk eller internasjonale, enkeltperson, bedrifter.
- I løpet av året arrangere ulike seminarer, på universitetet, i Naturstedet i Storelva eller på det regionale kulturbygget Det 4. hjørnet.
- Fokus på Grønne arrangementer, og det er helt naturlig at denne konferansen også blir et bærende element i den satsingen.
- Tiltrekker seg en ny målgruppe (MICE-markedet).
- Et slik arrangement vil bidra til verdifull kompetanse og ikke minst sette bærekraft og naturvennlighet på dagsorden. Dette gjør det relevant i forhold til alpint VM 2027.

Stetindkonferansen - forslag til innhold:

- Bærekraftmålene – hvordan jobbe med dem
- Bærekraftig besøksforvaltning
- Stetinderklæringen
- Økofilosofiens historie

- Stetinden som internasjonalt symbol på naturvennlige tenke- og levemåter
- Foredragsholdere
- Stetindsenteret – status
- Arctic Kids
- Narvikregionen merket som bærekraftig reisemål
- Historie, kultur og bærekraftig besøksforvaltning
- Smart Narvik/reiseliv
- Innovasjon og bærekraft går hånd i hånd
- Grønne arrangement
- Forskning, koble på akademia f eks UiT Narvik, NTNU, Nordlandsforskning
- Bodø 2024 - kulturhovedstad
- Geoturisme
- Erfaringer og status i regionen
- Ferdselsårer og friluftslivsområder
- Allemannsretten, konflikter og slitasje problematikk
- Ferdsel og besøksstrategier i verneområder og sårbar natur
- Merkeordningen for Bærekraftig Reisemål. Indikatorer.
- Klimaendringer
- Fornybar energi
- Grønn havn
- Smart Narvik
- Forvaltningsplanlegging
- Ekskursjoner og befaringer
- Fellesgodefinansiering
- Planstrategi for bærekraftig besøksforvaltning
- Sørgje for å få en offisiell fadder for konferansen, «beskytternivå» - Gro H Brundtland, Børge Brende, ministernivå
- M fl

4 Prosjektmål, aktiviteter og måleindikatorer

Hovedmål: Grønn fremtid og bærekraftig verdiskaping.

Narvik kommune skal knytte seg til den nasjonale politikken for grønt skifte. Vi skal bidra til å oppfylle Norges internasjonale klimaavtaler, Paris-avtalen og klimaavtalen med EU. Kommunen skal samarbeide med andre kommuner, organisasjoner og næringsliv for å finne gode løsninger og sikre lokal grønn verdiskaping.

For å oppnå dette skal Stetinden utvikles til å bli en sterk merkevare innenfor markedsføringen av Narvik som bærekraftig reisemål. Stetinden skal utvikles til et symbol for grønn næringsutvikling.

Narvik kommune skal være foregangskommune for grønn utvikling av produksjon, næringsaktivitet og nye løsninger i en retning som gjør oss mer bærekraftig for klima og miljø.

Stetinden skal bli et internasjonalt symbol på naturvennlige tenke- og levemåter.

Delmål 1: Utvikle grønn forretningsmodell og merkevarestrategi. Forklare hvordan vi skal gjennomføre og realisere konseptet, hvordan vi skal skape verdier, både økonomisk, sosialt og miljømessig. Utvikle en merkevarestrategi som bidrar til å styrke Narvik kommunes posisjon innenfor grønn utvikling, bærekraft og naturvennlige tenke og levemåter.

Delmål 2: Et biosfæreområde – innovasjon og samhandling: Finne frem til måter som kan støtte opp om og utvikle Narvik for å fremme lønnsomhet og innovasjon. Koble reiselivet opp mot aktører som tradisjonelt ikke er en del av reiselivsnæringen, ved å etablere nye arenaer og samarbeide på tvers av sektorer.

Delmål 3: Forprosjekt Natursted og Nasjonal turiststi: Etablere området som natursted og prosjektere bygget gjennom tidligere reguleringsplaner, samt søke autorisasjon som Nasjonal Turiststi.

Delmål 4: Forstudie/forprosjektering Stetindsenteret: Definere innholdet og igangsette prosjektering av senteret.

Delmål 5: Stetindkonferanse: Definere innhold, samarbeidspartnere og gjennomføre konferansen

Hovedaktiviteter i prosjektet

Delmål 1: Grønn forretningsmodell og merkevarebygging

Hovedaktivitet 1	Utvikle grønn forretningsmodell og merkevarebygging
Hensikt	Forklare hvordan vi skal gjennomføre og realisere konseptet, hvordan vi skal skape verdier, både økonomisk, sosialt og miljømessig. Vurdere konseptets eierskap. Beskrivelse av hva som forventes av samarbeidspartnere ifht gitte kriterier (miljømessige hensyn, fysisk aktivitet, sunn kost osv). Bygge merkevaren, merkevarestrategien skal settes.
Arbeidsmåte	Konsulenthjelp, skriveprosess, råd og veiledning, forretningsmodellering.
Forventet resultat	En forretningsmodell som er tydelig på innhold, praktisk gjennomføring, økonomisk bærekraft, eierskap og mål. En merkevarestrategi

Delmål 2: Et biosfæreområde – innovasjon og samhandling

Hovedaktivitet 2	A: Oppstart og forankring B: Utarbeide prekvalifiseringssøknad
Hensikt	Et av kriteriene for å få status er lokal forankring. Utforme prekvalifiseringsrapport for å fylle kravene for å få status som biosfæreområde
Arbeidsmåte	Skrive avtaler med kommunen, UiT Narvik, Hålogalandsrådet? Og andre relevante samarbeidspartnere. Besvare krav
Forventet resultat	Få innvilget status som Norges andre biosfærekandidat

Hovedaktivitet 3	A: Skrive hovedsøknad til UNESCO for anerkjennning av Stetinden-området som biosfæreområde B: Utarbeide et strategidokument for biosfæreområdet
Hensikt	Få utarbeidet et sett virkemidler med satsingsområder, som skal lede til økt samarbeid, mer bærekraftig utvikling og positiv næringsutvikling
Arbeidsmåte	Sette styringsgruppe som følger opp måloppnåelse, økonomi Sette arbeidsgruppe som arbeider fram innhold og kommunikasjon gjennom strategiprosess, høringsinnspill,
Forventet resultat	Få et godt forankret strategidokument med ei klar målsetting og planverk for bærekraftig utvikling, basert på medvirkning og involvering. Et strategidokument som er klargjort for høring

Delmål 3: Forprosjekt - Natursted og nasjonal turiststi

Hovedaktivitet 4	Forprosjekt Natursted Stetind – et bygg for refleksjon og ettertanke
Hensikt	Før arbeidene kan settes i gang må utførelsen beskrives med tegninger, beregninger og et resultat innenfor gjeldende lover og forskrifter.
Arbeidsmåte	Sette arbeidsgruppe, samarbeid og avklaring med Narvik kommune i forhold til tidligere reguleringsplaner fra tidl. Tysfjord kommune. Gå gjennom tidligere prosjektplaner og reguleringsplaner. Definere innhold i Naturstedet. Prosjekteringsarbeid, vurdere eierskap, søke midler til prosjektet.
Forventet resultat	Naturstedet Stetind materialiserer seg visuelt og økonomisk.

Hovedaktivitet 5	Nasjonal turiststi
Hensikt	Få autorisasjon som Nasjonal Turiststi
Arbeidsmåte	Sette arbeidsgruppe. Finne ut hvordan man går fram for å søke autorisasjon, og oppfylle kriterier. Søke tilskuddsordninger som skal støtte opp under arbeid med tiltak og planlegging. Tett samarbeid med Visit Narvik
Forventet resultat	Området blir definert som Nasjonal Turiststi

Delmål 4: Forstudie/forprosjektering - Stetindsenteret

Hovedaktivitet 6	Forprosjekt Stetindsenteret - prosjektering
Hensikt	Før arbeidene kan settes i gang må utførelsen beskrives, det må lages tegninger og det må gjøres beregninger av styrke/statistikk slik at resultatet blir trygt og innenfor gjeldende lover og forskrifter.
Arbeidsmåte	Sette arbeidsgruppe som skal fylle senteret med innhold. Vurdere lokalitet. Vurdere internasjonal arkitektkonkurranse, involvere relevante og anerkjente miljø/klimaarkitekter Iverksette prosjektering, herunder beskrive arbeidet, lage tegninger, beregninger og lovlighetskontroll, velge metoder og materialer,
Forventet resultat	Stetindsenteret materialiserer seg visuelt og økonomisk, lokalitet er valgt

Delmål 5: Stetindkonferansen

Hovedaktivitet 7	Stetind-konferansen, gjennomføring og eierskap.
Hensikt	Definere eierskap, utforme samarbeidsavtaler, sponsoravtaler, lage innhold i konferansen, invitere foredragsholdere og gjennomføre årlig konferanse.
Arbeidsmåte	Knytte til seg samarbeidspartnere, ambassadører, etablere arbeids og styringsgruppe, enighet om eierskap, markedsføring av konferanse, gjennomføring av konferanse, sponsorarbeid, idédugnader og involveringsprosesser
Forventet resultat	Årlig nasjonal konferanse i Narvik med fokus på bærekraftig besøksforvaltning, og som synliggjør at kommunen mener alvor med det grønne skiftet

Måleindikatorer

Miljøsertifiseringer:

I dag finnes det 36 **Miljøfyrtårn**sertifiserte bedrifter i Narvik kommune. I tillegg finnes det en rekke andre miljøsertifiserte bedrifter. Det er en klar målsetting fra Visit Narvik å øke dette tallet i fbm prosessen å merke **Narvikregionen som et bærekraftig** reisemål.

For **Smart Narvik** er det satt mål om at det innen 2027 skal føre til 100 konkrete forbedringer, 100 millioner i tilført støtte, 100 medieomtaler og 100 nye arbeidsplasser. Det er også et uttalt mål om at det skal gi bedre bolyst for innbyggere. Det er et mål i løpet av 2020 igangsatte minst et prosjekt på hver av områdene i strategien. Områdene er helse, bygg, energi, mobilitet, offentlig innovasjon og reiseliv.

Strategisk Næringsplan for Ofoten:

For Strategisk Næringsplan er det satt mål om å skape ny aktivitet og næring som øker antallet sysselsatte og innbyggere i regionen, med konkrete måleindikatorer:

- 2000 nye arbeidsplasser innen 2025
- Etablere/tiltrekke seg 5 større industri-/teknologietableringer i regionen innen 2030
- Heve rangeringen på indeks Nordlands barometer fra nr. 4 i 2016 til nr. 2 i 2021

Utviklingsplan Stetinden er forankret i nevnte strategier. Målet med Utviklingsplan Stetinden er å bidra til å oppfylle måleindikatorene som er satt i de strategiske planene for Narvik kommune.

5 Effekter

- Prosjektet vil bidra til å skape mange flere arbeidsplasser
- Økt økonomisk aktivitet, næringsutvikling og verdiskaping for næringslivet
- Styrking av teknologi-, kompetanse- og forskningsmiljøet i Narvik
- Norge og verden vil rette oppmerksomhet mot Narvik som vertskap for grønn utvikling, med bakgrunn i at Stetinden er arnestedet for økofilosofien og vår naturvennlige tenke og levemåte.
- Prosjektet vil styrke vår identitet knyttet til bærekraft, og vil være komplementær både mot utviklingen av vårt reiseliv og vår VM-søknad.
- Nordområdeperspektiv innenfor Nordområdestrategien

- Økt kunnskap om polare strøk, kompetansebehov, forvaltning og miljø og naturressurser i nordområdene.
- Økt kompetanse om og kapasitet til forebygging og håndtering av forurensning og ulykker i nordområdene innenfor miljøvern, sikkerhet, beredskap og klimaendringer.

Et annen effekt som vil vise seg i løpet av prosessen er at vi fremmer grønn konkurransekraft. Dette ved at det legges til rette for grønne løsninger, innovative anskaffelser, forskning, innovasjon og teknologiutvikling, infrastruktur for grønne løsninger, håndtering av klimarisiko og dialog og samarbeid med næringslivet.

6 Målgrupper

Tilreisende, innbyggere. Besøksnæring.

Politikere, kommunen, dens enheter og eide foretak. Myndigheter, miljøbevegelsen, akademia, boligbyggere, eiendomsutviklere og øvrig næringsliv generelt.

Tilreisende og innbyggerne skal få bærekraftige opplevelser og løsninger. Næringslivet skal øke sin konkurransekraft innenfor grønn næringsutvikling. Akademia og næringsliv skal samarbeide tettere.

7 Forankring

Prosjektet er forankret hos Narvik kommune, i Strategisk Næringsplan for Ofoten 2018-2021 kapittel Reiseliv og Globale Trender, samt i Handlingsplan for Narvik kommune.

Prosjektet er også forankret i Narvik kommunes smart-city-strategi; Smart Narvik, hvor samarbeid, bærekraft og innovasjon er driverne.

Utviklingsplanen er forankret hos eier, Narvik kommunes kommunedelplan.

Utviklingsplanen er forankret opp mot Nordland Fylkeskommunes Strategi for reiseliv 2017-2021

Utviklingsplanen er forankret opp mot Norges strategi for bærekraftig utvikling, i strategi for FN-sambandet og UNESCO

Prosjektet er forankret i FNs bærekraftsmål, spesielt følgende mål:

- Mål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle
- Mål 4: Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
- Mål 8: Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
- Mål 9: Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon
- Mål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
- Mål 15: Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold

- Mål 16: Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer
- Mål 17: Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

8 Prosjektorganisering

Futurum AS er prosjektets eier. Futurum AS www.futurum.no er Narvik kommune sitt næringssselskap og skal arbeide for næringsmessig utvikling og vekst i kommunen og regionen ellers.

Styringsgruppe SG: Er prosjektets øverste organ og skal kontrollere og påse at prosjektet utvikles og gjennomføres i henhold til strategi, planer og økonomi. SG kan korrigere retning og gjennomføringsplaner i prosjektet.

Foreløpig definert styringsgruppe består av følgende:

- Marianne D Kvensjø, Narvik kommune (areal og samfunn)
- Trond Solberg, Narvik kommune (vei og park)
- Frode Danielsen/Eirik Djupvik, Narvikgården
- Eirik Frantzen/Sverre Mogstad, Nordkraft
- Lise Hansen, Visit Narvik
- Ragnar Krogstad, Narvik Havn
- Mikael af Ekenstam Smart Innovation Norway/Tindevegleder
- Tor Harder Johansen, Ballangen Utvikling
- Svein Helge Nøstdahl, Nordland Betongelement
- UiT Universitetet i Tromsø, Narvik
- Ragnhild Sandøy, Midtre Hålogaland Friluftsråd

Prosjektansvarlig PA: Prosjektansvarlig vil være Futurum AS v/Ann-Hege Lund. Narvik kommune ved Futurum AS er også prosjektets eier.

Prosjektleder PL: Ansvarlig for gjennomføring av prosjektet vil være innleid prosjektleder, utlysning av anbud gjøres. PL har ansvar for prosjektets gjennomføring og resultatoppnåelse.

Prosjektmedarbeidere PM: PM tilknyttes prosjektet i samsvar med prosjektet framdrift og behov. PM rapporterer til PL.

Samarbeidspartnere

Flere av samarbeidspartnerne er forespurt og har takket ja til å bidra. Andre samarbeidspartnere vil kontaktes og tilknyttes underveis i prosjektet ved behov.

- Narvik kommune
- Narvikgården
- Narvikregionen Næringsforening
- Narvik Havn

- Nordkraft
- Visit Narvik
- Visit Narvik Event
- VM2027
- Smart Innovation Norway
- Midtre Hålogaland Friluftsråd
- UiT Universitetet i Tromsø, Bærekraft
- Børge Dahle
- Tor Svein Skogstad, tidl. prosjektansvarlig i prosjektet «Gleden å leve naturvennlig»

Andre samarbeidspartnere

- Hamarøy kommune
- Evenes kommune
- Nord Universitet, senter for økologisk økonomi og etikk
- Statens Vegvesen
- Nordlandsforskning
- Museum Nord Narvik
- Natur og Ungdom. Lokallag
- Nortind – Norske Tindevegledere
- Norsk Grotteforbund
- Opplevelsesaktører og tilbydere av aktiviteter opp mot Stetinden i regionen
- Idrettslag og kulturorganisasjoner i regionen
- Newtonrommet
- Nordnorsk Vitensenter
- Sponsorbedrifter: lokalbankene og andre som inngås avtaler med i prosjektet.
- Miljødirektoratet
- NINA
- Nordland Fylkeskommune
- Bodø2024
- Várdobáiki
- Árran
- Nils Faarlund
- Ralph Høybakk
- M fl

Tids- og milepælsplan

Prosjektets **delmål 1** vil ha en gjennomføringstid på ca 10 måneder, med planlagt oppstart høsten 2020.

Prosjektets **delmål 2, 3 og 4** vil ha en gjennomføringstid på ca 24 måneder, med planlagt oppstart andre halvdel av 2020. Forankring og prekvalifisering beregnes til 8 måneder fra oppstart (fase 1). Arbeidet med hovedsøknad og strategidokument (fase 2) beregnes til 16 måneder fra oppstart fase 2)

Prosjektets **delmål 5** vil ha en gjennomføringstid på ca 18 måneder, med foreløpig planlagt oppstart høsten 2020. Stetindkonferansen skal for første gang arrangeres i 2021, med årlige konferanser fremover.